

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIđI
Tohumluk Tescil Ve Sertifikasyon Merkez M¼d¼rl¼đ¼

G¼NEYDOđU ANADOLU B¼LGESİ
KURU EKMEKLİK BUğDAY
TESCİL RAPORU

HAZAR

Ankara-2022

HAZAR EKMEKLİK BUĞDAY ÇEŞİTLERİNİN TESCİLİ HAKKINDA RAPOR

Güneydoğu Anadolu Bölgesi kuruda ekmeklik buğday tarımsal değerleri ölçme denemelerinde HAZAR çeşit adayı 2 yıl süreyle yer almıştır. Bu denemelerin sonunda verim, kalite ve hastalık değerleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmış ve karar aşamasına gelinmiştir. Tarımsal değerleri ölçme denemeleri Diyarbakır, Mardin (Kızıltepe) ve Şanlıurfa'da (Gündaş, Serince, Koruklu) kurulmuştur. Bu denemelerde Ceyhan 99, Cemre, Dinç ve Sagittario standart çeşit olarak kullanılmıştır.

TDÖ denemeleri ile birlikte Farklılık, Yeknesaklık ve Durulmuşluk (FYD) testleri 2 yıl süre ile Ankara (Yenikent) ve Adana'da (Doğankent) yapılmıştır. Çeşit adaylarının bu süre içinde UPOV prensiplerine uygun olarak her bir karakter için en uygun dönemde gözlemleri yapılmış ve çeşit özellik belgeleri düzenlenmiştir.

HAZAR; tescil başvurusunu GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nün yaptığı çeşit adayı aynı müdürlük tarafından 2019 yılında Diyarbakır'da ıslah edilmiştir. Çeşit adayı; alternatif, bitki boyu orta-uzun ve başaklanma zamanı erken-orta olup tarımsal değerleri ölçme denemelerinde 609.0 kg/da ortalama verim ile ikinci sırada yer almıştır. Çeşit adayının verimi, 575.2 kg/da olan standart çeşitler ortalamasının % 5.9 üzerindedir.

Tekrarlamalı veriler üzerinden yapılan stabilite parametreleri incelendiğinde; çeşit adayı 1.11 b değeri ve negatif a değerine (-34,18) sahiptir.

Kalite değerleri incelendiğinde; kırmızı taneli olan çeşit adayının bin tane ağırlığı 28.4-40.5 g, hektolitre ağırlığı 76.8-80.6 kg/hl, protein oranı %11.9-17.6, zeleny sedimentasyon 30-46 ml, alveograf enerji değeri 144-317 arasında değişmektedir.

Kuruluşumuzca Tescil Komitesine sunulan Hazar aynı isimle 05.04.2022 tarihinde yapılan Serin İklim Tahılları Komitesince tescil edilmiştir.

**Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon
Merkez Müdürlüğü**

Çizelge 1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2019-2020 Ekim Yılı Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Verim Sonuçları (kg/da)

Çeşitler	Diyarbakır	Kızıltepe	Serince	Gündaş	Ort	VS
1-Ceyhan 99 (st)	803.78 bc	821.00 abc	619.98 cd	380.00 d	656.19 d	6
2-Ova72	668.38 e	673.93 d	555.83 e	432.58 c	582.68 e	9
3-Cemre (st)	713.23 ed	776.30 c	593.50 de	465.68 abc	637.18 d	8
4-Duru72	963.95 a	799.13 abc	671.58 ab	483.75 ab	729.60 ab	2
5-Dinç (st)	806.58 bc	866.90 a	661.68 bc	496.50 a	707.91 bc	3
6-Ninova	810.40 cb	845.70 abc	656.08 bc	454.00 bc	691.54 c	5
7-Sagittario (st)	773.05 cd	788.08 bc	599.83 de	452.65 bc	653.40 d	7
8-MEYA-3	975.05 a	847.15 abc	713.58 a	458.33 abc	748.53 a	1
9-Hazar	862.63 b	857.75 ab	651.50 bc	432.25 c	701.03 bc	4
VK (%), F	5.45 **	6.63 **	5.21 **	5.88 **	6.02 **	
AÖF	65.18	78.27	48.39	38.68	28.67	

Çizelge 2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2020-2021 Ekim Yılı Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Verim Sonuçları (kg/da)

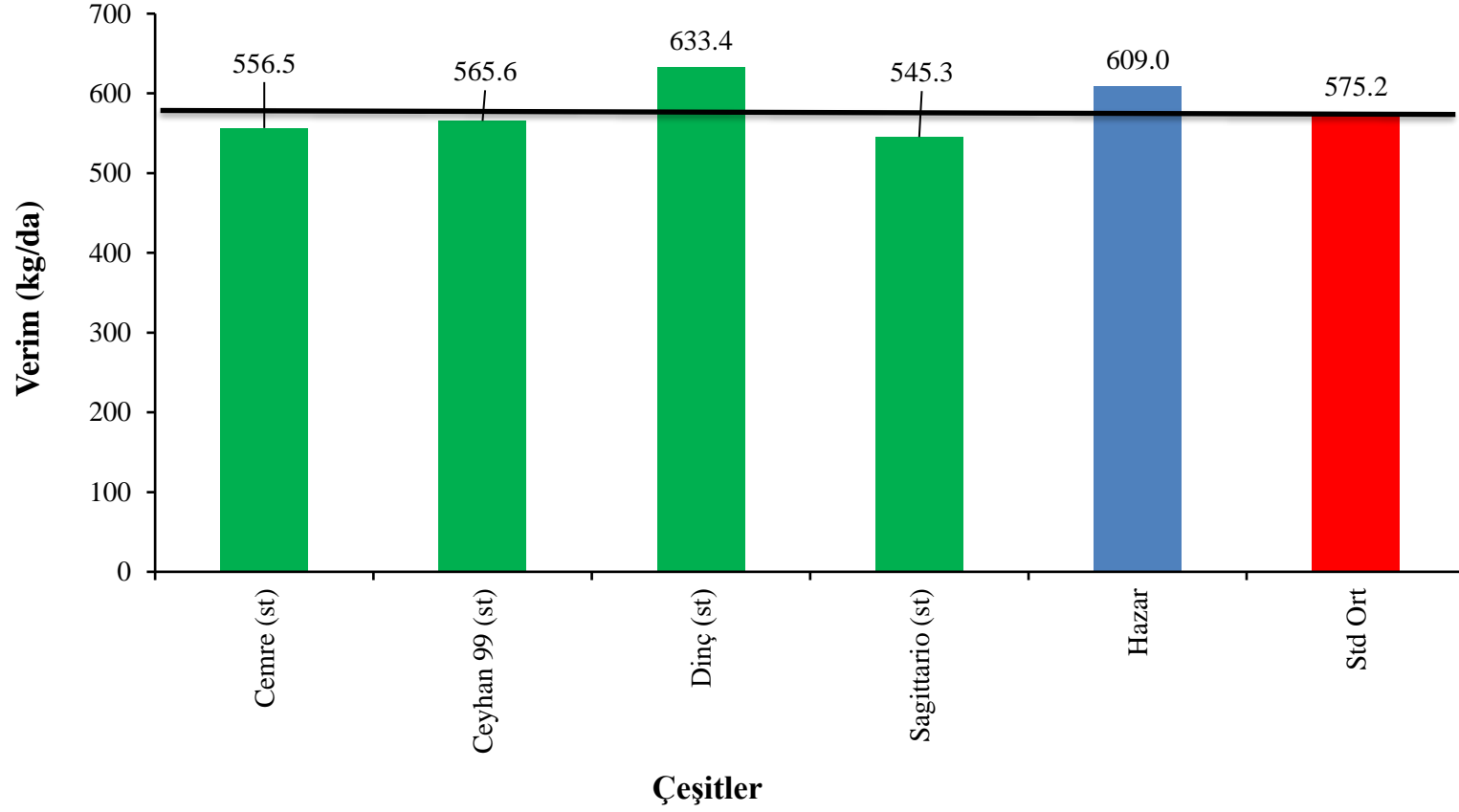
Çeşitler	Diyarbakır	Koruklu	Serince	Ortalama	VS
1-Ceyhan 99 (st)	372.4	515.3 bc	446.5 cd	444.7 cd	7
2-Hazar	387.8	566.3 ab	504.5 bc	486.2 bc	4
3-Cemre (st)	348.2	540.5 b	458.5 cd	449.1 c	6
4-Hamzabey (AR 17E-04)	386.2	565.3 ab	478.5 cd	476.7 bc	5
5-Dinç (st)	421.1	617.3 a	563.5 ab	534.0 a	1
6-Meya 26	429.5	532.3 b	595.5 a	519.1 ab	3
7-Sagittario (st)	323.9	464.3 c	415.5 d	401.2 d	8
8- Aday-24	450.8	533.5 b	582.0 a	522.1 ab	2
VK(%), F	18.91, ÖD	7.63, **	10.14, **	11.92, **	
AÖF		60.78	75.37	46.58	

Çizelge 3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2020 ve 2021 Yılları Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Verim Sonuçları (kg/da)

Çeşitler	Diyarbakır		Şanlıurfa Serince		Şanlıurfa Gündaş	Şanlıurfa Koruklu	Mardin Kızıltepe	Genel Ortalama	V.S.
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020		
1-Ceyhan 99 (st)	803.8	372.4	620.0	446.5	380.0	515.3	821.0	565.6 b	3
2-Cemre (st)	713.2	348.2	593.5	458.5	465.7	540.5	776.3	556.6 b	4
3-Dinç (st)	806.6	421.1	661.7	563.5	496.5	617.3	866.9	633.4 a	1
4-Sagittario (st)	773.1	323.9	599.8	415.5	452.7	464.3	788.1	545.3 b	5
5-Hazar	862.6	387.8	651.5	504.5	432.3	566.3	857.8	609.0 a	2

F :**
%VK: 8.31
AÖF : 25.69

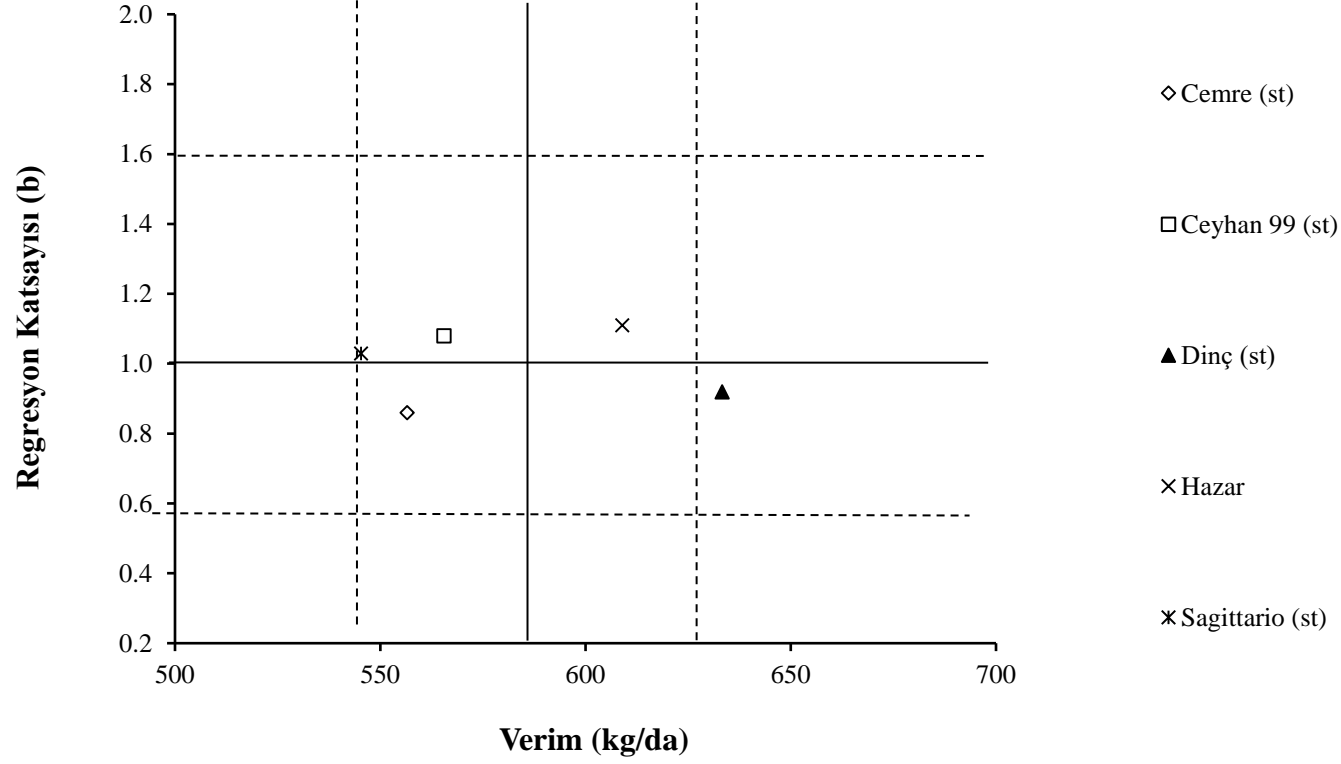
Grafik 1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Verim Grafiği

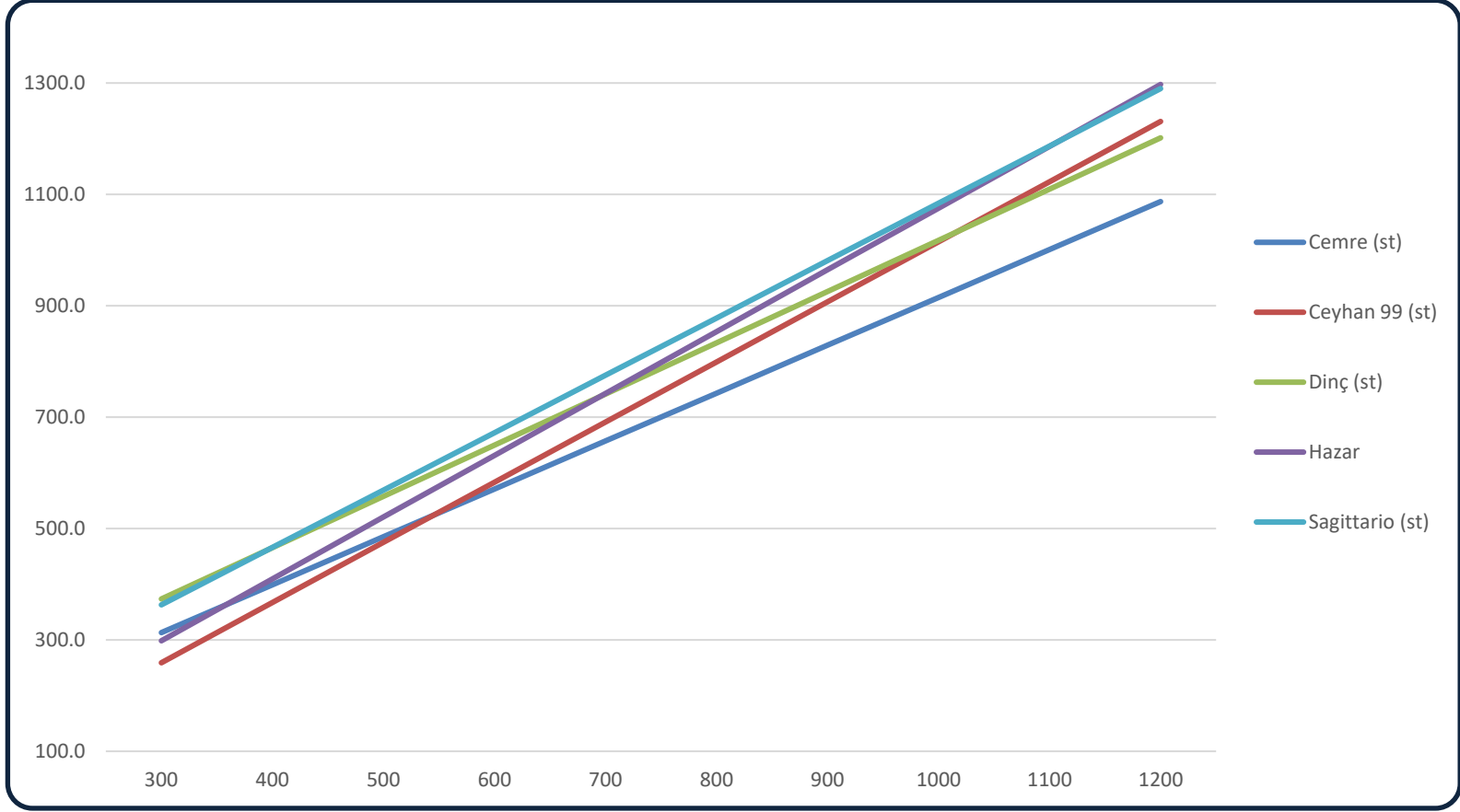
Çizelge 4. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Tarımsal Değerleri Ölçme Denemelerine Ait Bazı Stabilite Parametreleri

Çeşitler	Verim (kg/da)	b		a	V.K.	R ²
			+,- sh			
Cemre (st)	556.5	0.86	0.06	55.12	8.64	0.90
Ceyhan 99 (st)	565.6	1.08	0.07	-65.03	9.87	0.91
Dinç (st)	633.4	0.92	0.07	97.54	8.7	0.89
Hazar	609.0	1.11	0.05	-34.58	7.03	0.95
Sagittario (st)	545.3	1.03	0.05	-54.01	8.54	0.93
Genel Ortalama	581.9					
Std. Ortalama	575.2					

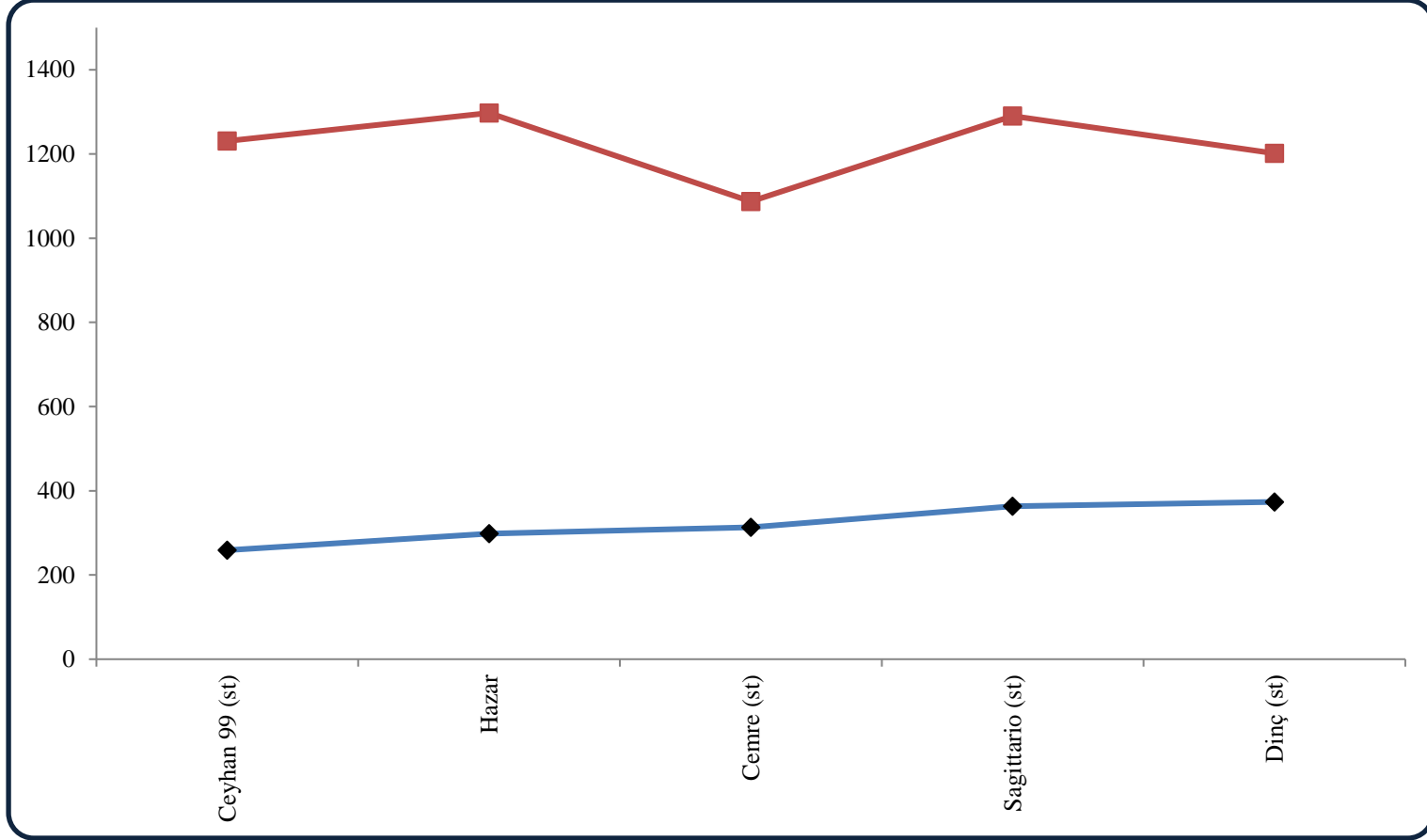
Grafik 2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Stabilite Grafiği

Grafik 3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Beklenen Verim Grafiği

Grafik 4. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Beklenen Verim Grafiği
(Kötü ve iyi çevre açılımı)

Çizelge 5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemelerine Ait Teknolojik Analiz Değerleri (Diyarbakır-2020)

Çeşitler	Tane Rengi	Sertlik (%)	Bin Tane Ağırlığı (g)	Hektolitire Ağırlığı (kg/hl)	Protein (%)	Zeleny Sed (ml)	Beklemeli Zeleny Sed (ml)	Sed Farkı	Su Absorpsiyonu (Farinograf) (%)	Alveograf Enerji Değeri (W) (10 ⁻⁴ Joule)	Yumuşama Derecesi (Farinograf) (BU)**	Yaş Gluten (%)	Kuru Gluten (%)	Gluten İndeksi (%)	Un Verimi (%)	Açıklama
1-Ceyhan 99 (st)	B	77.5	35.7	78.7	12.5	34	30	-4.0	55.2	245	46	23.1	7.7	100.0	66.1	Süneli
2-Ova72	K	68.4	40.0	78.1	13.1	28	29	1.5	58.8	180	53	25.1	8.2	88.0	70.0	
3-Cemre (st)	B	70.2	41.3	80.2	12.0	30	17	-13.0	61.4	146	93	26.3	8.4	79.2	66.1	Süneli
4-Duru72	K	48.8	34.7	82.2	13.5	25	24	-0.5	52.0	98	67	24.7	8.2	75.5	63.5	Süneli
5-Dinç (st)	B	81.3	34.2	82.6	12.0	26	29	3.0	56.4	127	91	24.4	8.1	83.2	62.7	
6-Ninova	B	75.9	35.9	79.0	13.1	36	30	-5.5	54.7	223	35	24.8	8.1	93.9	63.6	Süneli
7-Sagittario (st)	K	70.0	35.7	78.5	12.2	34	37	3.5	55.1	207	20	27.7	8.9	83.3	67.7	
8-MEYA-3	B	65.9	44.0	80.7	12.4	30	33	3.5	56.6	177	81	24.6	8.0	86.6	63.1	
9-Hazar	K	70.2	40.5	80.6	11.9	30	28	-2.0	57.9	144	58	22.9	7.3	90.1	65.9	Süneli

Çizelge 6. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemelerine Ait Teknolojik Analiz Değerleri (Diyarbakır-2021)

Çeşitler	Tane Rengi	Sertlik (%)	Bin Tane Ağırlığı (g, km)	Hektolitire (kg/hl)	Protein (% , km)	Zeleny Sedim. (ml)	Beklemeli Zeleny Sedim. (ml)	Zeleny Sedim. Fark (ml)	Alveograf Enerji Değeri (W)	Gluten (%)	Gluten İndeksi (%)	Un Verimi (%)
1-Ceyhan 99 (st)	B	89.4	28.1	76.3	17.8	65	56	-9	344	37.8	86.6	71.5
2- Hazar	K	80.4	28.4	76.8	17.6	46	55	9	317	37.9	86.2	70.0
3-Cemre (st)	B	81.3	30.3	76.4	18.9	64	25	-39	240	44.2	56.8	69.3
4- Hamzabey	K	91.8	27.0	75.1	18.1	53	64	11	275	41.2	59.4	69.5
5-Dinç (st)	B	92.6	22.8	74.1	18.5	50	59	9	217	41.5	52.8	68.6
6- Meya 26	B	81.6	31.4	77.0	17.9	68	71	3	486	37.8	89.0	69.8
7-Sagittario (st)	K	84.9	26.5	74.0	19.2	53	52	-1	285	44.0	36.2	68.0
8- Aday-24	B	82.3	32.3	75.7	17.4	68	73	5	497	33.7	97.9	68.8

* Teknolojik Analizler Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Kalite laboratuvarında yapılmıştır.

Çizelge 7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Gözlem Sonuçları (Diyarbakır-2020)

Çeşitler	Başak Tipi	Bitki Boyu (cm)	Başaklanma Tarihi	Soğ. Zar. (1-9)	Yatma Derecesi (%)	Sarı Pas	K.Rengi Pas	Kara Pas
1-Ceyhan 99 (st)	Kılçıklı	110	122	-	-	70S	-	-
2-Ova72	Kılçıklı	95	120	-	-	80S	-	-
3-Cemre (st)	Kılçıklı	125	123	-	-	50S	-	-
4-Duru72	Kılçıklı	120	120	-	-	0	-	-
5-Dinç (st)	Kılçıklı	100	118	-	-	80S	-	-
6-Ninova	Kılçıklı	105	118	-	-	80S	-	-
7-Sagittario (st)	Kılçıklı	95	122	-	-	30MR	-	-
8-MEYA-3	Kılçıklı	115	117	-	-	40MS	-	-
9-Hazar	Kılçıklı	110	121	-	-	30MR	-	-

Çizelge 8. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Gözlem Sonuçları (Kızıltepe-2020)

Çeşitler	Başak Tipi	Bitki Boyu (cm)	Başaklanma Gün Sayısı	Soğ. Zar. (1-9)
1-Ceyhan 99 (st)	-	105	-	-
2-Ova72	-	90	-	-
3-Cemre (st)	-	110	-	-
4-Duru72	-	95	-	-
5-Dinç (st)	-	105	-	-
6-Ninova	-	95	-	-
7-Sagittario (st)	-	110	-	-
8-MEYA-3	-	100	-	-
9-Hazar	-	100	-	-

Çizelge 9. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Gözlem Sonuçları (2020)

Çeşitler	Bitki Boyu (cm)		Başaklanma Gün Sayısı	
	Serince	Tatlıca	Serince	Tatlıca
1-Ceyhan 99 (st)	100	96	95	93
2-Ova72	95	93	93	93
3-Cemre (st)	115	101	91	90
4-Duru72	110	99	95	91
5-Dinç (st)	90	85	92	91
6-Ninova	95	90	96	92
7-Sagittario (st)	85	88	95	92
8-MEYA-3	115	104	96	91
9-Hazar	100	95	95	94

Çizelge 10. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Gözlem Sonuçları (2021-Serince)

Çeşitler	Başaklanma Gün Sayısı (Gün)	Bitki Boyu (cm)
1-Ceyhan 99 (st)	108	85
2-Hazar	108	98
3-Cemre (st)	105	98
4-Hamzabey (AR 17E-04)	106	90
5-Dinç (st)	107	83
6-Meya 26	103	103
7-Sagittario (st)	113	73
8- Aday-24	100	100

Çizelge 11. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Gözlem Sonuçları (2021-Serince)

Çeşitler	Başak Tipi	Başaklanma Zamanı	Bitki Boyu (cm)
1-Ceyhan 99 (st)	Kılçıklı	29 Nisan	80
2-Hazar	Kılçıklı	29 Nisan	75
3-Cemre (st)	Kılçıklı	30 Nisan	80
4-Hamzabey (AR 17E-04)	Kılçıklı	30 Nisan	90
5-Dinç (st)	Kılçıklı	26 Nisan	80
6-Meya 26	Kılçıklı	25 Nisan	95
7-Sagittario (st)	Kılçıklı	30 Nisan	60
8- Aday-24	Kılçıklı	25 Nisan	95